

1 Lectura

El 2 de febrer de 1968, a trenc d'alba, una boira espessa cobreix City Hall Park. Set mil treballadors de la neteja de la ciutat de Nova York s'han plantat i fan pinya, amb actitud rebel. El portaveu del sindicat, John DeLury, s'adreça a la multitud des de sobre d'un camió. Quan anuncia que l'alcalde s'ha negat a fer més concessions, la ira de la multitud arriba al punt d'ebullició. Al principi volen ous podrits per sobre dels caps, i DeLury s'adona que s'ha acabat el temps per arribar a una entesa. És hora de prendre la ruta il·legal, el camí prohibit als treballadors de la neteja simplement perquè la feina que fan és important.

És hora de fer vaga.

L'endemà no es recull la brossa en tota la ciutat. Gairebé totes les brigades de neteja de Nova York s'han quedat a casa. «No hem tingut mai prestigi, i fins ara no m'havia preocupat», diu un escombriaire en un diari local. «Però ara sí. La gent ens tracta com si fóssim brossa».

Al cap de dos dies, quan l'alcalde surt a supervisar la situació, la ciutat està inundada de brossa, i se n'hi afegeixen deu mil tones cada dia. Una pudor repugnant es comença a escampar pels carrers, i s'han vist rates fins i tot a les zones més selectes. En pocs dies, una de les ciutats més icòniques del món ha començat a semblar un barri miserable. I per primera vegada des de l'epidèmia de pòlio de 1931, les autoritats de la ciutat declaren l'estat d'emergència.

Així i tot, l'alcalde continua sense cedir. La premsa local li fa costat, i retrata els vaguistes com uns narcisistes ambiciosos. Ha de passar una setmana perquè acceptin com acabarà: guanyaran els escombriaires. «Nova York està indefensa davant seu», declaren amb desesper els editors del *New York Times*. «La més gran de les ciutats s'ha de rendir o veure's ofegada de brutícia.» Després de nou dies de vaga, quan la brossa acumulada arriba a cent mil tones, els treballadors de la neteja se surten amb la seva. «La lliçó de l'últim pas de Nova York cap al caos», va publicar la revista *Time*, és «que fer vaga surt a compte».

RICS SENSE MOURE NI UN DIT

Imaginem, per exemple, que els cent mil lobbistes de Washington comencessin una vaga demà. O que tots els gestors d'impostos de Manhattan decidissin quedar-se a casa. És improbable que l'alcalde declarés l'estat d'emergència. De fet, és improbable que cap d'aquestes situacions fes gaire mal. Una vaga, posem per cas, d'assessors de

xarxes socials, de teleoperadors o de negociadors d'alta freqüència no seria mai notícia.

Però si es tracta dels que recullen la brossa, és diferent. Es miri com es miri, fan una feina de la qual no en podem prescindir. I la crua veritat és que cada vegada hi ha més gent que fa feines totalment prescindibles. Si tot d'un plegat deixessin de treballar, el món no seria més pobre, ni més lleig, ni pitjor. Els hàbils inversors de Wall Street, per exemple, que s'omplen les butxaques amb els fons de pensions d'algué altre. Els astuts advocats capaços de prolongar un procés corporatiu fins a la fi dels temps, per exemple. O el brillant publicista que crea l'eslògan de l'any i deixa la competència fora de combat.

En comptes de *crear* riquesa, el que fan aquestes feines és *canviar-la de lloc*.

Naturalment, no hi ha una línia clara entre qui crea riquesa i qui la mou. Moltes activitats fan totes dues coses. No es pot negar que el sector financer pot contribuir a la nostra riquesa i de passada engranar els engranatges d'altres sectors. Els bancs poden ajudar a diversificar i a donar suport a les persones amb idees brillants. Així i tot, últimament els bancs s'han fet tan immensos que gran part del que fan consisteix simplement a canviar de lloc la riquesa, o fins i tot destruir-la. En comptes de fer créixer el pastís, l'explosiva expansió del sector banquer ha fet més gros el seu propi tall.

O l'advocacia, per exemple. No cal dir que les lleis són necessàries perquè un país prosperi. Però ara que els EUA tenen deu vegades més advocats per càpita que al Japó, ¿vol dir que el dret americà és deu vegades més efectiu? O que els americans estan deu vegades més protegits? Ni de bon tros. Alguns bufets d'advocats fins i tot es dediquen a comprar les patents de productes que no tenen cap intenció de produir, només per poder demandar la gent per violació del dret de patent.

Curiosament, són precisament les feines que mouen els diners —i que no creen gairebé gens de valor tangible— les que guanyen uns salaris més alts. És una situació fascinant, paradoxal. ¿Com és possible que tots els agents de la prosperitat mestres, agents de policia, infermeres— cobrin tan poc mentre els que només canvien els diners de lloc s'omplen les butxaques?

[...]

Diguem-ne la paradoxa del progrés: aquí, al País de l'Abundància, com més rics i més intel·ligents som, més prescindible som.

[Font: *Utopia per a realistes*. Rutger Bregman. Pàg. 141-145]

2 Preguntes de comprensió

- a. Què fan els treballadors de la neteja de Nova York el febrer de 1968 a Nova York?
- b. L'alcalde s'ha negat a fer més concessions. Què vol dir concessió? De quin verb deriva? Posa un exemple d'una concessió que creus que volien els escombriaires.
- c. Els periodistes pensen que els escombriaires són uns narcisistes ambiciosos? Com és una persona narcisista? Com ho diries tu amb les teves paraules?
- d. Què és un *lobbista*? Per què una vaga d'escombriaires fa més mal a la ciutat que una vaga de llobbistes o gestors de diners?
- e. Què vol dir que algunes feines «en comptes de crear riquesa, el que fan aquestes feines és *canviar-la de lloc*»? Per què creus que l'autor escriu el mot *crear* i *canviar-la de lloc* en cursiva?

- f. Cerca què vol dir "paradoxa". Què vol dir el text quan parla de la "paradoxa del progrés"?

3 Digues la teva

Què en penses del que explica aquest text?

4 Més

- a. Què vol dir que «els EUA tenen deu vegades més advocats per càpita que al Japó». Què vol dir *per càpita*? Si el Japó tingués 0,00036 advocats per càpita, quants en tindria els EUA?
- b. Demana ajuda si cal per trobar aquests nombres:
- Al Japó hi ha 1 advocat per cada persones.
- Als EUA hi ha 1 advocat per cada persones.
- c. Què creus que indica [...]?